

Bruxelles, 6. lipnja 2025.
(OR. en)

9976/25

RECH 264
COMPET 501
IND 179
MI 364
EDUC 227
TELECOM 182
ENER 224
ENV 484
AGRI 257
TRANS 232
SAN 313
ATO 35

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	6. lipnja 2025.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2025) 298 final
Predmet:	IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU Godišnje izvješće o aktivnostima Europske unije u području istraživanja i tehnološkog razvoja te praćenju programa Obzor Europa u 2024.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2025) 298 final.

Priloženo: COM(2025) 298 final

Bruxelles, 6.6.2025.
COM(2025) 298 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Godišnje izvješće o aktivnostima Europske unije u području istraživanja i tehnološkog razvoja te praćenju programa Obzor Europa u 2024.

1. KONTEKST

Ovo izvješće donosi pregled najvažnijih aktivnosti EU-a u području istraživanja i inovacija te praćenja programa Obzor Europa i programa Euratoma za istraživanja i osposobljavanje 2024.

Sastavljeno je u skladu s člankom 190. [Ugovora o funkcioniranju Europske unije](#) i člankom 7. [Ugovora o Euratomu](#), u vezi s člankom 50. [Uredbe \(EU\) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa](#) i s člankom 12. [Uredbe Vijeća \(Euratom\) 2021/765 o uspostavi Programa za istraživanja i osposobljavanje Europske zajednice za atomsku energiju](#).

2. POLITIČKI KONTEKST I RAZVOJ POLITIKA

Obilježavanje 40. godišnjice prvog programa EU-a za financiranje i razvoj 2024. bila je prilika za razmišljanje o dosadašnjim postignućima. U posljednja četiri desetljeća EU se kontinuirano zalagao za znanstveni napredak i gospodarski rast, a u tu je svrhu za istraživanja i inovacije izdvojio više od 280 milijardi EUR. Ta je sredstva u više od 120 000 potpora dobilo približno 75 000 korisnika, a više od 30 vrhunskih istraživača koje je financirao EU dobilo je i Nobelovu nagradu za svoj rad.

Poučen dosadašnjim postignućima EU analizira najnovija kretanja, kao što su globalne sigurnosne prijetnje ili razvoj umjetne inteligencije, i nastavlja koristiti svoje jakosti u području istraživanja i inovacija da ostvari globalnu konkurentsku prednost.

2.1. Održivo blagostanje, jedinstveno tržište i konkurentnost Europe

U globalnom okruženju koje se brzo mijenja inovacije su važan pokretač gospodarskog blagostanja i konkurentnosti. E. Letta i M. Draghi u izvješćima iz 2024. iznijeli su strateške planove za jačanje gospodarskog položaja EU-a.

U izvješću pod naslovom „[Više od tržišta](#)” Enrico Letta zalaže se za „petu slobodu”, tj. slobodno kretanje znanja, u korist istraživanja, inovacija i obrazovanja na jedinstvenom tržištu. Korak naprijed u tom smislu je 2024. bilo pristupanje Rumunjske [jedinственом patentnom sustavu](#), koji sad broji 18 članica.

U [izvješću o budućnosti europske konkurentnosti](#) Mario Draghi naglašava važnost postavljanja istraživanja i inovacija u središte gospodarstva EU-a kako bi se potaknuo održivi rast. Važan napredak u tom smislu 2024. ostvaren je donošenjem [Komunikacije Komisije o naprednim materijalima za vodeći položaj industrije](#) i pratećih [Zaključaka Vijeća](#), u kojima su istraživanja i inovacije istaknuti kao način da se osigura vodeći položaj u tom području.

Konkurentnost je bila glavna tema [europskog semestra 2024.](#), pri čemu je zaključeno da EU zaostaje s ulaganjima u istraživanja i inovacije u usporedbi s drugim velikim gospodarstvima te da cilj od 3 % BDP-a i dalje nije lako ostvariti. Istraživanja i inovacije bili su važan dio izvješća o zemljama za sve države članice, a Češka, Francuska, Hrvatska, Litva, Luksemburg i Slovenija dobili su i posebne preporuke za istraživanja i inovacije.

Kružno gospodarstvo ključno je za potporu konkurentnosti Europe. U 2024. stupila je na snagu Uredba o ekološkom dizajnu za održive proizvode i osnovan je [Forum za ekološki dizajn](#) kako bi se dionici uključili u njezinu provedbu. Poduzeti su prvi koraci za uvođenje digitalne putovnice za proizvode u okviru te uredbe, što će se ostvariti uz potporu nekoliko projekata u području istraživanja i inovacija.

2.2. Strateška autonomija i gospodarska sigurnost u području istraživanja i inovacija

Komisija je 2024. radila na provedbi [Europske strategije gospodarske sigurnosti](#). U tome je pomogla i [Preporuka Vijeća o jačanju sigurnosti istraživanja](#), u kojoj se ističe samoupravljanje u tom sektoru uz potporu vladinih mjera. Komisija je počela i s radom na uspostavi platforme za dužnu pažnju kako bi europskim sveučilištima i istraživačkim organizacijama pomogla procijeniti rizike i mogućnosti u međunarodnoj suradnji. Osim toga, s državama članicama pokrenula je izradu zajedničkih procjena rizika za četiri ključna tehnološka područja: napredni poluvodiči, umjetna inteligencija, kvantna tehnologija i biotehnologija.

Iz [programa STEP Scale Up](#), koji Europsko vijeće za inovacije provodi u okviru **Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP)**, pružena su vlasnička ulaganja *start-up* poduzećima, MSP-ovima i malim poduzećima srednje tržišne kapitalizacije. Cilj je bio povećati inovacije u strateškim tehnološkim sektorima, kao što su digitalizacija, duboka tehnologija, čista tehnologija i biotehnologija. U okviru kohezijske politike 6,3 milijarde EUR reprogramirane su za jačanje **ključnih tehnologija** i industrija.

Komisija je donijela i [bijelu knjigu](#) o istraživanjima i inovacijama koji uključuju tehnologije s potencijalom **dvojne namjene** te je pokrenula javno savjetovanje.

Komisija je dodijelila [ugovor o koncesiji](#) za razvoj satelitskog sustava EU-a za sigurnu povezivost, nazvanog **IRIS²**. Time će se potaknuti uvođenje inovativne tehnologije i ojačati strateška autonomija EU-a do 2030.

2.3. Zelena i digitalna tranzicija

Komisija je 2024. predstavila [Komunikaciju](#) u kojoj je kao **klimatski cilj EU-a za 2040.** predložila smanjenje neto emisija stakleničkih plinova za 90 % u odnosu na razine iz 1990. Među najvažnijim koracima za postizanje tog cilja predlaže se industrijska transformacija potaknuta istraživanjima i inovacijama. Osim te komunikacije objavljena je i [Komunikacija o industrijskom upravljanju ugljikom](#), koja sadržava i zasebno poglavlje o istraživanjima i inovacijama.

Komponenta istraživanja i inovacija bila je dio i brojnih drugih inicijativa u okviru **europskog zelenog plana**. Naime, rezultati projekata pomogli su u provedbi [Uredbe o obnovi prirode](#) i [dugoročne vizije za ruralna područja EU-a](#). Osim toga, u [Komunikaciji o poticanju biotehnologije i bioproizvodnje](#) navodi se da je poticanje istraživanja i inovacija pravi korak prema napretku, dok je u skladu s [Aktom o industriji s nultom neto stopom emisija](#) Strateškom planu za energetska tehnologiju dodijeljen pravni status kako bi se potaknula tehnološka proizvodnja čiste energije u EU-u. U skladu s planom REPowerEU donesen je i radni dokument službi Komisije [„Plan za ubrzanje uvođenja dolina vodika u cijeloj Europi: izazovi i prilike”](#). Na temelju prijedloga Komisije

Europski parlament i Vijeće donijeli su uredbe o [kritičnim sirovinama](#) i [industriji s nultom neto stopom emisija](#).

U 2024. ostvaren je i napredak u **digitalnoj tranziciji**, u kojoj istraživanja i inovacije imaju veliku ulogu. Na primjer, u [bijeloj knjizi o potrebama digitalne infrastrukture](#) predstavljeni su mogući scenariji kako EU može izgraditi najsuvremeniju digitalnu infrastrukturu potrebnu za potporu inovacijama. Osim toga, novi [Oblak kulturne baštine](#) služi kao europska platforma za suradnju istraživača i stručnjaka na istraživanjima i inovacijama u području kulturne baštine.

Nadalje, 2024. je zabilježen novi vrhunac u [velikom ubrzanju](#) napretka **umjetne inteligencije**, potaknut znatnim poboljšanjem široke dostupnosti podataka, [računalne snage](#) i strojnog učenja. [Paket o inovacijama u umjetnoj inteligenciji](#) donesen je kako bi se europskim *start-up* poduzećima i MSP-ovima pomoglo u razvoju pouzdane umjetne inteligencije, a osnovan je i Europski ured za umjetnu inteligenciju. U okviru tog paketa pokrenuta je i inicijativa GenAI4EU, čiji je cilj potaknuti razvoj rješenja generativne umjetne inteligencije. Naposljetku, Komisija je objavila [smjernice o upotrebi generativne umjetne inteligencije u istraživanjima](#).

2.4. Partnerstvo s državama članicama

Države članice su do prosinca ostvarile 175 od 710 ključnih etapa i ciljeva povezanih s istraživanjima i inovacijama koje trebaju ostvariti da bi primile odgovarajuće uplate iz [Mehanizma za oporavak i otpornost](#). Kad je riječ o sinergijama s kohezijskom politikom, Malta i Litva prenijele su proračunska sredstva iz Europskog fonda za regionalni razvoj u program Obzor Europa.

Bilateralne rasprave između Komisije i država članica produbljene su [pojačanim dijalogima](#) s Estonijom, Njemačkom i Nizozemskom. Pojačana provedba [instrumenta za političku podršku](#) pomogla je državama članicama da poboljšaju svoje sustave istraživanja i inovacija. Posebne aktivnosti pokrenute su s Bugarskom, Češkom, Finskom i Ukrajinom, kao i aktivnosti uzajamnog učenja o temama kao što su znanost za politiku, istraživačke karijere i umjetna inteligencija za znanost.

Pokrenuta je [politička platforma europskog istraživačkog prostora \(EIP\)](#), koja omogućuje razmjenu informacija među državama članicama, pridruženim zemljama, dionicima u području istraživanja i inovacija te Komisijom. Osim toga, u [Komunikaciji o provedbi EIP-a](#) ocijenjen je napredak postignut od [Komunikacije o EIP-u](#) iz 2020. i prvog programa politike EIP-a.

2.5 Globalna Europa

Komisija je zadržala ključnu ulogu u **multilateralnoj suradnji u području istraživanja i inovacija**. Zajedno s belgijskim predsjedništvom organizirala je ministarsku konferenciju u okviru multilateralnog dijaloga o načelima i vrijednostima međunarodne suradnje u području istraživanja i inovacija. Sudjelovala je u radu [Skupine za promatranje Zemlje](#), [Međuvladina panela o klimatskim promjenama](#) (IPCC) i [Međuvladine znanstveno-političke platforme o bioraznolikosti i uslugama ekosustava](#).

Kad je riječ o pojedinim regijama i zemljama, valja izdvojiti sljedeće:

- Komisija je namjenskim inicijativama u okviru programa Obzor Europa nastavila podupirati istraživanja i inovacije u **Ukrajini**. Pokrenut je [instrument za političku potporu](#) kako bi se istraživačka infrastruktura Ukrajine povezala s istraživačkom infrastrukturom EU-a. EU se nastavio zalagati za ulogu istraživanja i inovacija u obnovi te zemlje.
- Vijeće za energetiku EU-a i **SAD-a** na ministarskoj razini potvrdilo je predanost suradnji u istraživanju fuzije, klimatskom modeliranju te hvatanju, upotrebi i skladištenju ugljika. Suradnja u području e-mobilnosti i pametnih mreža u okviru Vijeća za trgovinu i tehnologiju EU-a i SAD-a rezultirala je zajedničkim preporukama o demonstracijama integracije vozila i mreže.
- [Sveatlantskom savezu za istraživanje oceana i inovacije](#) kao partneri su se pridružili Island i Senegal.

2.6. Nenuklearne izravne aktivnosti koje je proveo Zajednički istraživački centar (JRC)

JRC je svojim istraživanjem podupirao nekoliko inicijativa, uključujući:

- [Europski inovacijski centar za industrijsku preobrazbu i emisije](#), koji promiče **tehnologiju za smanjenje emisija** u industriji,
- prvi [svjetski atlas suše](#) u suradnji s Ujedinjenim narodima,
- simulacijsku vježbu za sigurnost opskrbe, koja je potvrdila **pripravnost EU-a za opskrbu plinom** za zimu 2024./2025. s obzirom na očekivani prekid tranzita ruskog plina kroz Ukrajinu nakon 2024.,
- razvoj metodologija za otkrivanje **ostataka antibiotika** u hrani za životinje, provedbu novih propisa EU-a i promicanje ciljeva inicijative „Jedno zdravlje” u borbi protiv otpornosti na antibiotike.

3. PROVEDBA I PRAĆENJE OBZORA EUROPA I EURATOMA

3.1. Obzor Europa 2024. – glavne točke i novosti

Komisija je donijela izmjenu „glavnog” programa rada Obzora Europa za razdoblje 2023. – 2024. Uveden je paket eksperimentalnih mjera kako bi program postao otvoreniji i kako bi se pružila potpora istraživačima u ranoj fazi. Destinacija novog europskog Bauhauusa uvela je tri teme kao prijelazni korak prema najavljenom instrumentu novog europskog Bauhauusa. Radi kontinuiteta aktivnosti koje se ponavljaju, kao što su „Teaming for Excellence” i „Stipendije EIP-a” u okviru aktivnosti Marie Skłodowska-Curie, u program rada uključeni su pozivi za 2025.

Potpora Ukrajini u okviru Obzora Europa

Dvanaest ukrajinskih gradova 2024. pridružilo se [inicijativi SUN4Ukraine](#) u okviru misije EU-a za klimatski neutralne i pametne gradove. U okviru te inicijative pruža se

potpora ukrajinskim gradovima koji žele postati klimatski neutralni. Nastavila se potpora u okviru programa [MSCA4Ukraine](#), čijem je proračunu dodano 10 milijuna EUR za stipendije raseljenih istraživača. [Centar regionalnog programa za inovacije EIT-a u Kijevu](#) postao je potpuno operativan 2024. i služi kao jedinstvena kontaktna točka za pristup EIT-ovim zajednicama znanja i inovacija. Ukrajina je surađivala i u istraživanjima i inovacijama u području morskih i riječnih ekosustava u crnomorskom bazenu, posebno u okviru misije „Obnova naših oceana i voda do 2030.” i partnerstva za održivo plavo gospodarstvo.

Pridruživanje Obzoru Europa

Broj [pridruženih zemalja](#) 2024. dosegno je 19. **Ujedinjena Kraljevina postala je potpuno pridružena** zemlja (osim za Fond EIC-a u okviru programa Akcelerator), a **Kanada** se pridružila drugom stupu. Službeni pregovori o pridruživanju zaključeni su s **Južnom Korejom**, a započeti su s **Japanom**. Vijeće je donijelo mandat za početak prvih službenih pregovora sa **Singaputom** te su započeli pregovori s **Egiptom**. Pregovori sa **Švicarskom** zaključeni su, a očekuje se da će sporazum biti potpisan 2025. Kombinirani operativni doprinos pridruženih zemalja 2024. iznosio je ukupno 2,8 milijardi EUR, s gotovo 10 000 sudjelovanja.

3.2. Podaci o praćenju Obzora Europa

Mogućnosti financiranja

U okviru glavnih i drugih programa rada Obzora Europa do 2024. je objavljeno 656 poziva na podnošenje prijedloga, a oni su obuhvaćali 2534 istraživačke teme s proračunom od 59,4 milijardi EUR.

Cilj predloženih tema bio je privući istraživačke i inovacijske projekte koji bi doprinijeli ostvarivanju [prioriteta Komisije Ursule von der Leyen za razdoblje 2019. – 2024.](#) Dosad je tim prioritetima doprinijelo ukupno 95,5 % projekata.

Projektni prijedlozi i stope uspješnosti

Izvor: Podaci platforme Horizon Dashboard o prijedlozima na dan 6. siječnja 2025.

Interes za program i dalje je velik pa je u razdoblju 2021. – 2024. podneseno čak¹ **88 803 prihvatljivih prijedloga**. Kvaliteta je općenito ostala stabilna, a više od polovine prihvatljivih prijedloga (54 %) doseglo je barem najniži bodovni prag.

Do siječnja 2025. za financiranje su se razmatrala 14 592 prijedloga, s ukupnim procijenjenim proračunom od 43 milijarde EUR. Stopa uspješnosti prijedloga bila je 16,4 %.

Međutim, zbog nedostatka sredstava financira se samo oko 30 % prijedloga koji su prešli minimalni prag za financiranje. Za financiranje svih takvih prijedloga podnesenih u razdoblju 2021. – 2024. bilo bi potrebno još 81,7 milijardi EUR.

Financirani projekti

Izvor: Podaci platforme Horizon Dashboard o projektima na dan 6. siječnja 2025.

---

¹ Broj prihvatljivih prijedloga podnesenih samo u okviru poziva na podnošenje prijedloga koji su zaključeni i u potpunosti ocijenjeni.

Nakon ocjenjivanja prijedloga do kraja 2024. u okviru **15 148 sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava** odobreno je **43,2 milijardi EUR**. Neki su sporazumi krajem 2024. još bili u pripremi.

Bespovratna sredstva u prosjeku iznose 2,9 milijuna EUR. Bespovratna sredstva za jednog korisnika (45 % sporazuma) u prosjeku iznose oko 1,2 milijuna EUR, a za više korisnika oko 4,2 milijuna EUR (55 % sporazuma). Potonji u prosjeku imaju 11,5 sudionika.

Dio programa	Prihvatljivi prijedlozi	Prihvaćeni prijedlozi	Stopa uspješnosti prijedloga (% prihvatljivih prijedloga)	Doprinos EU-a koji se traži u prijedlozima u razmatranju (u milijunima EUR)	Potpisani sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava	Doprinos EU-a u potpisanim sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava (u milijunima EUR)	Prosječni iznos bespovratnih sredstava (u milijunima EUR)
Stup I. – Izvrsna znanost							
Europsko istraživačko vijeće (ERC)	30 413	4404	14,5 %	7849	4182	7319	1,8
Aktivnosti Marie Skłodowska-Curie (MSCA)	27 366	4473	16,3 %	2596	4704	2641	0,6
Istraživačke infrastrukture	399	167	41,9 %	1181	173	1214	7
Stup II. – Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost							
Klaster 1 – Zdravlje	2502	562	22,5 %	4590	565	4312	7,6
Klaster 2 – Kultura, kreativnost i uključivo društvo	2311	330	14,3 %	1135	322	991	3,1
Klaster 3 – Civilna sigurnost za društvo	1022	136	13,3 %	600	145	611	4,2
Klaster 4 – Digitalizacija, industrija i svemir	5655	1091	19,3 %	8083	1094	7439	6,8
Klaster 5 – Klima, energija i mobilnost	5291	1091	20,6 %	7946	1159	7945	6,9
Klaster 6 – Hrana, biogospodarstvo, prirodni resursi, poljoprivreda i okoliš	3408	763	22,4 %	4636	720	4190	5,8
Stup III. – Inovativna Europa							
Europsko vijeće za inovacije (EIC)*	6289	554	8,8 %	1650	1114	2925	2,6
Europski inovacijski ekosustavi	1330	267	20,1 %	307	272	297	1,1
Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT)	25	20	80 %	1189	26	1741	66,9

Širenje sudjelovanja i jačanje europskog istraživačkog prostora							
Širenje sudjelovanja i izvrsnosti	2509	647	25,8 %	1464	583	1398	2,4
Reforma i jačanje europskog sustava istraživanja i inovacija	283	87	30,7 %	197	89	193	2,2
Ukupno za Obzor Europa	88 803	14 592	16,4 %	43 425	15 148	43 215	2,85

Tablica 1. Prijedlozi i potpisani sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava po dijelu programa (izvor: podaci platforme Horizon Dashboard o projektima na dan 6. siječnja 2025.)

*Podaci za Akcelerator EIC-a (prijedlozi) nisu uključeni.

Ostvarenje prioriteta politika EU-a

Izvor: Sažetak rezultata programa Obzor Europa

Istraživanja i inovacije imaju važnu ulogu u ubrzavanju zelene tranzicije. Obzor Europa zasad je na dobrom putu da ostvari cilj od 35 % rashoda dodijeljenih za borbu protiv klimatskih promjena, a preliminarne procjene upućuju na to da je 7,7 % rashoda programa za razdoblje 2021. – 2027. dodijeljeno za bioraznolikost.

Osim toga, 21,2 % programa Obzor Europa doprinosi digitalnoj transformaciji, a u digitalne tehnologije od 2021. do 2024. uloženo je 11 657 milijuna EUR.

Osim toga, projektima čiji je glavni cilj poboljšanje rodne ravnopravnosti 2024. je dodijeljeno približno 104 milijuna EUR, dok je projektima koji doprinose rodnoj ravnopravnosti dodijeljeno 1391 milijuna EUR.

Podnositelji zahtjeva i korisnici

Izvor: Podaci platforme Horizon Dashboard o projektima na dan 6. siječnja 2025.

Projekti potpisani u prve četiri godine programa uključuju **28 136 sudionika** iz **171 zemlje**, od čega mala i srednja poduzeća (MSP) čine 35,8 % sudionika. U prosjeku svaki sudionik sudjeluje u 3,6 projekata. Sudionici iz država članica čine gotovo 82 % svih podnesenih prihvatljivih zahtjeva, a 19,8 % sudionika dolazi iz zemalja širenja.

Iz tablice je vidljiva promjena u raspodjeli zahtjeva između pridruženih i nepridruženih zemalja. Naime, iz pridruženih zemalja sad se podnosi 12,6 % svih zahtjeva, a iz nepridruženih 5,6 %. Ta promjena u odnosu na siječanj 2023. uglavnom je posljedica novog statusa Ujedinjene Kraljevine kao pridružene zemlje.

Skupina zemalja	Zahtjevi u prihvatljivim prijedlozima	% ukupnog broja zahtjeva	Stopa uspješnosti zahtjeva	Sudjelovanje u potpisanim sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava	% svih sudionika	Doprinos EU-a u potpisanim sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava (u milijunima EUR)	% ukupnog doprinosa EU-a u potpisanim sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava
Države članice	380 816	81,8 %	20,3 %	85 351	84 %	39 451	91,3 %
Zemlje koje nisu zemlje širenja	288 513	62,0 %	21,0 %	67 441	66,4 %	33 498	77,5 %
Zemlje širenja	92 303	19,8 %	18,0 %	17 910	17,6 %	5952	13,8 %
Pridružene zemlje	58 817	12,6 %	18,3 %	10 200	10 %	3238	7,4 %
Pridružene zemlje – bez Ujedinjene Kraljevine	30 271	6,5 %	17,8 %	5841	5,7 %	2850	6,6 %
Pridružene zemlje – samo Ujedinjena Kraljevina	28 546	6,1 %	18,8 %	4359	4,3 %	388	0,9 %
Nepridružene zemlje	25 990	5,6 %	21,5 %	6045	6,0 %	526	1,2 %
UKUPNO	465 623	21,9 %	20.1 %	101 596	100 %	43 215	100 %

Tablica 2: Podrijetlo podnositelja zahtjeva

Najveći udio sudionika dolazi s visokih učilišta (34 %), koja ujedno primaju najveći financijski doprinos (15 milijardi EUR). Slijede subjekti u privatnom sektoru s 30,7 % udjela i istraživačke organizacije s 21,9 %, a obje kategorije dobivaju sličan financijski doprinos (11,9 milijardi EUR).

Broj **novih sudionika** u programu **stalno raste**. Novi sudionici čine 51,1 %, dok su prije godinu dana činili 47 % svih sudionika. Međutim, njihova stopa sudjelovanja (tj. broj projekata kojima se u prosjeku pridružio svaki sudionik) i dalje je niska u odnosu na postojeće sudionike (1,25 naprema 6). Novi sudionici uglavnom dolaze iz privatnog sektora, ponajprije iz MSP-ova, te im je dosad dodijeljeno 11,6 % svih sredstava iz programa Obzor Europa.

Ukupno je državama članicama dodijeljeno 39,5 milijardi EUR, odnosno 91,3 % sredstava. Zemljama širenja dodijeljeno je 13,8 % sredstava. Pridruženim zemljama dodijeljeno je 7,4 % ili nešto više od 3 milijarde EUR, a nepridruženim zemljama 1,2 % ili 526 milijuna EUR. Zaključci o sudjelovanju primjenjuju se i na udio u financiranju.

Naime, nakon pridruživanja Ujedinjene Kraljevine raspodjela ukupnih sredstava između pridruženih i nepridruženih zemalja znatno se promijenila u odnosu na siječanj 2023.

Ključni smjerovi učinka

Izvor podataka: Ključni smjerovi učinka na dan 6. siječnja 2025.

Ključni smjerovi učinka (KIP) uvedeni su u Obzor Europa kako bi se učinak programa pratio na temelju kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih pokazatelja. Ovaj odjeljak donosi pregled kratkoročnih pokazatelja. Iz programa Obzor Europa proizašle su ukupno 6922 stručno recenzirane publikacije (KIP 1). U okviru programa prijavljene su ukupno 10 222 publikacije, uključujući nerecenzirane članke, a više od 79 % ih je dostupno s otvorenim pristupom preko korisnika programa (KIP 3). Osim toga, prijavljena su 124 proizvoda zaštićena pravima intelektualnog vlasništva (KIP 7). Program Obzor Europa olakšava i usavršavanje 95 156 istraživača (KIP 2), od kojih su 44,1 % žene. Nadalje, zahvaljujući njemu u EU-u su otvorena i/ili zadržana 39 543 radna mjesta (izraženo kao ekvivalenti punog radnog vremena) (KIP 8). Sudionici su već mobilizirali zajednička ulaganja u ukupnom iznosu od 10,2 milijarde EUR za provedbu projekata u području istraživanja i inovacija (KIP 9).

Međutim, u vrijeme te analize samo su 983 projekta (6,5 %) bila zaključena, a samo je za 21 % projekata podneseno periodično izvješće pa se očekuje da će se broj prijavljenih i mjerljivih rezultata do 2025. povećati.

Fokus na europskim partnerstvima

Izvor podataka: Podaci platforme Horizon Dashboard o projektima na dan 6. siječnja 2025.

Do siječnja 2025. sklopljeno je 50 europskih partnerstava, a još 10 ih je najavljeno u drugom [strateškom planu za razdoblje 2025. – 2027.](#), od kojih tri još nisu bila potpisana.

U okviru **10 aktivnih zajedničkih poduzeća** (institucionalizirana partnerstva na temelju članka 187. UFEU-a) potpisano je 530 sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava u ukupnom iznosu od **4,8 milijardi EUR** (11 % sredstava programa Obzor Europa dodijeljenih u razdoblju 2021. – 2024.). Među njima je 4281 organizacija (uključena u 9186 projekata), od kojih su dvije trećine privatna poduzeća, a 44 % njih MSP-ovi. Aktivnostima koje podupiru digitalnu i klimatsku tranziciju namijenjeno je 81 % sredstava EU-a. Korisnici su osigurali dodatnih 3,86 milijardi EUR, što čini 45 % ukupnih projektnih ulaganja.

Iznos od **4 milijarde EUR** iz programa Obzor Europa dodijeljen je kao potpora za 11 **partnerstava za zajedničke programe**, pri čemu su 589 dodjela bespovratnih sredstava dobile 4753 različite organizacije, od kojih su trećina bili MSP-ovi.

U okviru **sufinanciranih partnerstava** s 14 konzorcija korisnika u okviru drugog stupa i s jednim konzorcijem u okviru trećeg stupa potpisani su sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava u ukupnom iznosu od 1,17 milijardi EUR. Od partnera se očekuje da izdvoje između 50 % i 70 % tih sredstava ili dodatnih 2,5 milijardi EUR za istraživanja i inovacije.

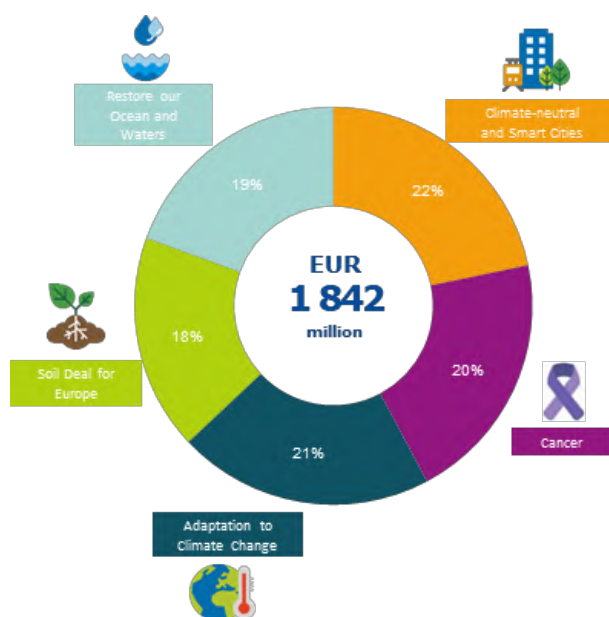
Fokus na Europskom institutu za inovacije i tehnologiju (EIT)

U 2024. studenti koji sudjeluju u programima EIT-a osnovali su 82 *start-up* poduzeća, a 112 ih je proizašlo iz EIT-ovih inovacijskih projekata. Osim toga, 388 partnera u okviru inicijative za talente s kvalifikacijama u području duboke tehnologije obvezalo se da će do 2025. osposobiti više od milijun ljudi i da će do 2024. više od 900 000 pojedinaca biti u procesu osposobljavanja. Do prosinca 2024. Akademija Europskog saveza za baterije, kojom upravlja zajednica znanja i inovacija EIT-a InnoEnergy, ostvarila je svoj cilj osposobljavanja 100 000 polaznika do 2025². Nadalje, Europska komisija potvrdila je buduću zajednicu znanja i inovacija EIT-a u području vodnih, morskih i pomorskih sektora i ekosustava.

Fokus na misijama EU-a

Izvor: Podaci platforme Horizon Dashboard o prijedlozima i projektima na dan 6. siječnja 2025.

Do kraja 2024. objavljena su, zaključena i ocijenjena 54 poziva na podnošenje prijedloga za misije Obzora Europa. Ti su pozivi privukli 862 prihvatljiva prijedloga. Potpisano je 236 sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru Obzora Europa, koji su uključivali 3302 korisnika i ukupan iznos od 1,842 milijarde EUR podijeljen među pet misija:

Ključna postignuća misija u 2024. uključuju sljedeće:

- U okviru **misije za borbu protiv raka** održana je konferencija na visokoj razini o inovativnoj palijativnoj skrbi na kojoj su predstavljeni trendovi politika i rješenja koja su rezultat projekata koje financira EU te je objavljeno [izvješće o politikama](#) s opisom predviđenih problema. Osim toga, u kampanji o važnosti prevencije i pregleda za rano otkrivanje raka u Poljskoj, Litvi i Rumunjskoj sudjelovalo je gotovo 11 milijuna ljudi.

² Samo ciljane vrijednosti. Provjereni rezultati bit će dostupni tijekom 2025.

- Misija **Prilagodba klimatskim promjenama** nastavlja podržavati 145 regija u procjeni klimatskih rizika, razvoju načina za postizanje otpornosti na klimatske promjene ili izradi planova prilagodbe.
- U okviru misije **Obnova naših oceana i voda do 2030.** osigurano je dodatnih 127 milijuna EUR za potporu lokalnim zajednicama i poboljšanje projekta Europski digitalni blizanac oceana. Prvi prototip predstavljen je na Forumu o digitalnom oceanu u lipnju.
- U okviru misije **100 klimatski neutralnih i pametnih gradova do 2030.** još su 43 grada dobila „[oznakomisije](#)” 2024. **Europska investicijska banka** pokrenula je **kreditnu omotnicu u iznosu od 2 milijarde EUR** za potporu gradovima s „oznakomisije” za planiranje zelenih i održivih ulaganja.
- U okviru misije **Plan za tlo za Europu** otvoreno je prvih 25 živih laboratorija s oko 250 lokacija za testiranje u kojima sudjeluje 167 partnera (25 % iz privatnog sektora) u 11 država članica.

3.3. Detaljna analiza: izvješća o praćenju Obzora Europa (Horizon Europe Monitoring Flashes) i druge studije

U 2024. objavljeno je nekoliko izvješća, uključujući:

- [izvješće o praćenju](#) doprinosa okvirnog programa području vodika od 2007.,
- [izvješće o praćenju](#) sa sažetkom ključnih činjenica i podataka o sudjelovanju MSP-ova u programu Obzor Europa,
- [izvješće o praćenju](#) sudjelovanja zemalja u programu Obzor Europa.

Evaluacija programa Obzor Europa u sredini programskog razdoblja

Objavljeno je izvješće stručne skupine o međuevaluaciji programa Obzor Europa pod nazivom „[Align, Act, Accelerate](#)”. Stručnjaci su dali preporuke za povećanje učinkovitosti programa u usklađivanju istraživanja i inovacija sa strateškim ciljevima Europe. Nadalje, Komisija je objavila nekoliko evaluacija i izvješća u čijem su prvom planu bila posebna područja učinka programa Obzor Europa i njegova prethodnika (zeleni tranzicija, otporna Europa, inovativna Europa).

3.4. Diseminacija i korištenje rezultata

Više od 5000 korisnika već je primilo potporu preko platforme za rezultate programa Obzor i u okviru usluga Horizon Booster. Komisija je proizvela pakete rezultata CORDIS-a i pružila usluge Booster za:

- [Promatranje okoliša za potrebe europskog zelenog plana,](#)
- [Plavi ugljik za bioraznolikost i djelovanje u području klime,](#)
- [Razumijevanje učinaka klimatskih promjena na osjetljive polarne regije Zemlje,](#)

- [Ograničavanje i uklanjanje čimbenika koji uzrokuju gubitak morske bioraznolikosti](#),
- [Borba protiv onečišćenja od njegova izvora do mora](#),
- [Inovacije u području algi](#),
- [Dubinska analiza: poticanje razvoja znanja o oceanu i njegovu održivom upravljanju](#).

Primjeri drugih važnih publikacija i informativnih događanja:

- [Promatranje okoliša i umjetna inteligencija u korist znanosti i društva](#),
- [Pregled pionirskih istraživanja ERC-a – umjetna inteligencija](#),
- [Bioraznolikost: pristup utemeljen na povezanosti](#),
- [Projekti koje financira EU za korjenite promjene u području bioraznolikosti](#),
- [Pionirska istraživanja za korjenite promjene](#),
- [Uvidi autora Šestog izvješća o procjeni IPCC-a o nepoznicama i prioritetima za istraživanje](#),
- [Pionirska istraživanja za demokraciju](#),
- [Informativna kampanja o valorizaciji znanja](#),
- [Istraživanja i inovacije za pravednu zelenu tranziciju](#),
- [Istraživanja i inovacije za pravednu digitalnu tranziciju](#).

3.5. Provedba i praćenje programa Euratoma

a) Izravne nuklearne aktivnosti JRC-a

JRC je 2024. objavio **90 stručno recenziranih članaka** o temama iz područja nuklearnih istraživanja. Proizveo je **10 referentnih materijala**, uvrstio ih u nuklearne knjižnice, osmislio 10 tehničkih sustava za nuklearne zaštitne mjere i dao tri doprinosa **međunarodnim normama**. Održao je 37 specijaliziranih **tečajeva osposobljavanja** za više od 900 korisnika iz EU-a, Ukrajine i drugih zemalja. Više od 350 inspektora i službenika za nuklearnu sigurnost prošlo je osposobljavanje u okviru Europskog centra za osposobljavanje u području nuklearne sigurnosti (EUSECTRA). Ukupno 59 istraživača iz EU-a i Ukrajine koristilo je objekte JRC-a za nuklearna istraživanja.

Kao provedbeno tijelo Euratoma za Međunarodni forum za razvoj reaktora IV. generacije JRC je bio domaćin važnih sastanaka i provodio istraživanja o sustavima IV. generacije.

Kako bi podržao odgovor Komisije na nezakoniti agresivni rat Rusije protiv **Ukrajine**, JRC je pružio tehničko stručno znanje za pakete sankcija i proveo komparativnu analizu radiološke disperzije s europskim tijelima za zaštitu od zračenja.

b) Neizravne aktivnosti programa Euratoma za istraživanje i osposobljavanje (bespovratna sredstva)

Komisija je 2024. pokrenula 21 projekt nuklearnih istraživanja, uključujući partnerstva za gospodarenje radioaktivnim otpadom i nuklearnim materijalima, koji su financirani iz programa Euratoma u iznosu od 121 milijun EUR. Gotovo 48 milijuna EUR dodijeljeno je za sigurnost nuklearnih elektrana, a 11 milijuna EUR za primjene ionizirajućeg zračenja.

Nakon izmjene programa rada Euratoma Komisija je pokrenula dvije nove inicijative, i to buduće javno-privatno partnerstvo za energiju fuzije i europsku inicijativu za nuklearne vještine. Objavljena je *ex post* evaluacija programa Euratoma za istraživanja i osposobljavanje za razdoblje 2014. – 2020.

Nadalje, Komisija je pokrenula drugi projekt za jačanje sigurnosti opskrbe nuklearnim gorivom za nuklearne elektrane u Europi i Ukrajini projektirane u Rusiji.

Naposljetku, Komisija je osnovala Europski industrijski savez za male modularne reaktore (SMR), čiji je cilj postavljanje prvih malih modularnih reaktora u EU-u. U prilog tome donesene su izravne i neizravne mjere za sigurno projektiranje, sigurnost, zaštitu, izgradnju i rad malih modularnih reaktora.

4. PLANOVI ZA 2025.

Komisija 2025. planira donijeti „glavne” programe rada Obzora Europa za 2025. i za razdoblje 2026. – 2027. Ta dva programa rada doprinjet će provedbi ključnih strateških smjernica drugog strateškog plana Obzora Europa za razdoblje 2025. – 2027., kao i općim političkim prioritetima Komisije za razdoblje 2024. – 2029. Doprinjet će i zalaganju Komisije za pojednostavnjenje, posebno zato što će sâm program postati dostupniji podnositeljima zahtjeva, dok će se izvješćivanje za korisnike pojednostavniti.

Komisija će predložiti sljedeći višegodišnji financijski okvir, koji će se temeljiti na rezultatima opsežnog javnog savjetovanja kako bi se financiranje istraživanja i inovacija uskladilo s budućim prioritetima financiranja. Inicijativama u 2025., kao što su Kompas konkurentnosti i Plan za čistu industriju, kao i budućom strategijom za *start-up* i *scale-up* poduzeća, osigurat će se da EU ostane predvodnik u istraživanjima i inovacijama. Te će inicijative pomoći u svladavanju budućih izazova i iskorištavanju prilika za održivi rast.